

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 25 lutego 2021 r.

Pozycja 46

POSTANOWIENIE z dnia 15 września 2020 r. Sygn. akt Ts 146/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Wojciech Sych,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi M.L. w sprawie zgodności:

- 1) art. 398⁶ § 3 w związku z art. 398⁴ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.) z art. 45 ust. 1 i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 398² § 2 w związku z art. 398⁶ § 3, w związku z art. 398⁴ § 2 ustawy przywołanej w punkcie pierwszym z art. 45 ust. 1 i art. 2 oraz art. 10 ust. 2 Konstytucji

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 27 września 2019 r. (data nadania), działający w imieniu własnym radca prawny M.L. (dalej: skarżący) wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżący wniósł pozew o sprostowanie protokołu wypadkowego w trybie art. 189 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; dalej: k.p.c.) bez oznaczenia kwotą wartości przedmiotu sporu. Sąd Rejonowy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T. wyrokiem z 25 stycznia 2018 r. (sygn. akt [...]) oddalił powództwo. Wniesiona przez skarżącego apelacja została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w T. IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (dalej: Sąd Okręgowy) z 27 kwietnia 2018 r. (sygn. akt [...]).

Sąd Okręgowy, za pośrednictwem którego skarżący wniósł skargę kasacyjną od tego wyroku, wezwał skarżącego do usunięcia braku formalnego skargi kasacyjnej przez wskazanie wartości przedmiotu sporu. W odpowiedzi na to skarżący oświadczył, że sprawa o ustalenie wypadku przy pracy nie ma charakteru majątkowego. Postanowieniem z 8 października 2018 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy odrzucił skargę kasacyjną z uwagi na nieusunięcie braku formalnego i wyjaśnił, że sprawy o ustalenie wypadku przy pracy są sprawami o prawa majątkowe, zatem dopuszczalność skargi kasacyjnej uzależniona jest od wartości zaskarżenia powyżej 10.000 zł, co oznacza obowiązek jej oznaczenia w skardze kasacyjnej.

Postanowienie to zostało przez skarżącego zaskarżone zażaleniem wniesionym do Sądu Najwyższego.

Postanowieniem Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2019 r. (sygn. akt [...]) zażalenie skarżącego zostało oddalone. Sąd Najwyższy wyjaśnił, co następuje. Sprawa wszczęta w wyniku wniesienia powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego o charakterze majątkowym jest sprawą o prawa majątkowe, a żądanie ustalenia, że określone zdarzenie było wypadkiem przy pracy, dotyczy ochrony prawa o charakterze majątkowym. Do kategorii spraw o prawa majątkowe należą bowiem sprawy o sprostowanie protokołu powypadkowego oraz o ustalenie, że określone zdarzenie było wypadkiem przy pracy. Z tych względów skarżący zobowiązany był do oznaczenia wartości przedmiotu sporu (art. 126¹ § 1 i art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz określenia wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 368 § 2 i art. 398⁴ § 2 k.p.c.), między innymi dla celów ustalenia dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawie z zakresu prawa pracy o prawa majątkowe (art. 398² § 1 k.p.c.). Postanowienie to zostało wskazane jako ostateczne orzeczenie o konstytucyjnych wolnościach lub prawach skarżącego, wydane w sprawie objętej wniesioną skargą konstytucyjną.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 27 listopada 2019 r., skarżący – na podstawie art. 61 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) – został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej, do czego ustosunkował się – we wniesionym w terminie – piśmie procesowym z 9 grudnia 2019 r. (data nadania).

W skardze konstytucyjnej skarżący zarzucił postanowieniu Sądu Najwyższego, że:

po pierwsze – przez dokonaną wykładnię art. 398⁶ § 3 w związku z art. 398⁴ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; dalej: k.p.c.) wadliwie „przyjął, iż Sąd II instancji skutecznie wezwał powoda do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia, podczas gdy w istocie był wzywany przez Sąd II instancji, ale w postępowaniu kasacyjnym, a nie w postępowaniu odwoławczym,” przez co naruszył prawo skarżącego do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez bezstronny i niezawisły sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji) oraz zasadę demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji);

po drugie – „stosując wykładnię sądową naruszył art. 398² § 2 w związku z art. 398⁶ § 3, w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c., niesłusznie [przyjmując], iż sprawa o ustalenie wypadku przy pracy (...) ma charakter sprawy majątkowej,” przez co naruszył prawo skarżącego do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy przez bezstronny i niezawisły sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji), zasadę demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) oraz trójpodziału władzy (art. 10 ust. 2 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p. TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub gdy jest oczywiście bezzasadna. Mając na względzie art. 67 ust. 1-2 u.o.t.p. TK Trybunał – co do zasady – związany jest zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej.

2. Przedmiotem zarzutu skargi konstytucyjnej skarżący uczynił postanowienie Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2019 r. (sygn. akt [...]) z uwagi na wadliwie zastosowaną w nim wykładnię wskazanych przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.; dalej: k.p.c.): po pierwsze – art. 398⁶ § 3 w związku z art. 398⁴ § 2 k.p.c.;

po drugie – art. 398² § 2 w związku z art. 398⁶ § 3, w związku z art. 398⁶ § 2 k.p.c., co doprowadziło do naruszenia wskazanych w skardze przepisów Konstytucji.

Istotą zarzutów skarżącego nie jest naruszenie jego konstytucyjnych wolności lub praw przez kwestionowane w skardze normy prawne, lecz przez wadliwe, niezgodne z zasadami wykładni i wartościami konstytucyjnymi, zastosowanie tych norm.

Należy więc przypomnieć, że jednym z warunków nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, określonym w art. 79 ust. 1 Konstytucji i skonkretyzowanym w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK, jest zakwestionowanie w skardze normy prawnej, naruszającej konstytucyjne wolności lub prawa skarżącego o charakterze ogólnym (norma generalno-abstrakcyjna), a nie indywidualno-konkretnym (akt stosowania prawa). Norma ogólna jest adresowana do rodzajowo określonego adresata (norma generalna) i wyznacza mu postępowanie w zasadzie powtarzalne (norma abstrakcyjna), podczas gdy normą indywidualno-konkretną jest akt stosowania prawa (np. wyrok sądowy lub decyzja administracyjna), czyli akt zastosowania ogólnej normy prawnej do indywidualnie oznaczonej osoby (zob.: wyrok pełnego składu TK z 16 listopada 2011 r., sygn. SK 45/09, OTK ZU nr 9/A/2011, poz. 97; L. Morawski, *Wstęp do prawoznawstwa*, Toruń 2016, s. 55-56).

Trybunał Konstytucyjny nie jest uprawniony do kontrolowania aktów stosowania prawa nawet wówczas, gdy organ stosujący prawo dokonał – zdaniem skarżącego – wzbudzającej wątpliwości konstytucyjne wykładni określonych norm prawnych w konkretnej sprawie (zob. postanowienia TK z: 19 lipca 2005 r., sygn. SK 37/04, OTK ZU nr 7/A/2005, poz. 87; 21 września 2005 r., sygn. SK 32/04, OTK ZU nr 8/A/2005, poz. 95). W zakresie kognicji Trybunału mieści się natomiast dokonywanie kontroli konstytucyjności treści normatywnej przepisu uzyskanej w wyniku jednolitej, powszechnej i stałej wykładni (zob. wyrok TK z 24 czerwca 2008 r., sygn. SK 16/06, OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 85). Wówczas w ramach wyjątku, przedmiotem kontroli konstytucyjności może stać się norma prawna dekodowana z danego przepisu zgodnie z ustaloną praktyką (zob. wyrok TK z 2 czerwca 2009 r., sygn. SK 31/08, OTK ZU nr 6/A/2009, poz. 83). Skarżący nie kwestionuje jednak treści normatywnej przepisów, nadanej im w wyniku jednolitej, powszechnej i stałej wykładni. Przeciwnie, jako sposób naruszenia swoich konstytucyjnych wolności lub praw, skarżący wskazuje wadliwe, naruszające standardy konstytucyjne, jednostkowe zastosowanie kwestionowanych norm. Zdaniem skarżącego, skoro sąd pierwszej i drugiej instancji nie wzywał go do wskazywania w jego pozwie wartości przedmiotu sporu, to niedopuszczalne jest skierowanie takiego żądania dopiero na etapie postępowania zainicjowanego skargą kasacyjną. Z tego względu, mając na uwadze zasadę skargowości, wynikającą z art. 67 ust. 1 u.o.t.p. TK oraz wyjątkowy charakter dopuszczalności takiego zarzutu, Trybunał stwierdził, że badana skarga nie spełnia – określonego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK – wymogu wskazania konstytucyjnej wolności lub prawa skarżącego oraz sposobu ich naruszenia w sprawie objętej wniesioną skargą (zob. postanowienie TK z 19 lipca 2005 r., sygn. SK 37/04, OTK ZU nr 7/A/2005, poz. 87).

Niedopuszczalne jest zatem zaskarżenie w trybie skargi konstytucyjnej jednostkowego aktu zastosowania prawa nawet jeśli prowadził on do naruszenia określonych konstytucyjnych praw, wolności lub zasad przez wadliwe (niezgodne z zasadami wykładni prawa) zastosowanie określonych przepisów. Co do zasady Trybunał Konstytucyjny nie posiada bowiem kognicji do oceny jednostkowych aktów stosowania prawa (wyroku, postanowienia, decyzji etc.), ani nie ma charakteru „instancji weryfikującej” ostateczne rozstrzygnięcia, o których mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji (zob. wyrok TK z 20 grudnia 2017 r., sygn. SK 37/15, OTK ZU A/2017, poz. 90 i powołane tam orzecznictwo).

3. Wobec powyższego Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK odmówił nadania skardze dalszego biegu stwierdzając, że nie spełnia ona wymagań określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.